Stormöte 260506

Kraftsamling torsk

Delåtgärdsprogram 8+fjordar

Foto: Helene Sköld

Sammanfattning

Stort tack till alla som deltog vid **Stormöte för delåtgärdsprogram 8+fjordar**.

Totalt deltog cirka 70 personer under dagen.

Under mötet presenterades arbetet med det regionala åtgärdsprogrammet som inleddes 2025. Målet är att stärka bestånden av stor rovfisk, särskilt torsk, och bidra till ett friskare och mer livskraftigt hav i fjordarna. Arbetet genomförs i samverkan mellan flera myndigheter, forskningsaktörer och organisationer. Mer information om arbetsgruppernas arbete och åtgärder finns på https://ebhf.se/atgardsprogram-8fjordar/.

Privata aktörer och lokala intressenter är en viktig del av arbetet för att säkerställa träffsäkra och effektiva åtgärder. Under mötet fick deltagarna möjlighet att bidra med inspel och erfarenheter kopplade till arbetsgruppernas olika fokusområden.

Fokusområden som diskuterades

Utsättning av torsk och genetik
Diskussionerna handlade bland annat om observationer av fokusarter, exempelvis lekplatser och fångstplatser, samt positiva och negativa förändringar i fiskförekomsten under de senaste 15 åren. Gruppen fördjupade sig även i de pågående åtgärderna kring utsättning av torsk och genetiska frågor.

Fritidsbåtar
Gruppen presenterade sitt löpande arbete och diskuterade bland annat motiveringar till hastighetsbegränsningar. Deltagarna lyfte även möjliga framtida åtgärder, såsom biocidfria båtbottenfärger, lokala regleringar och informationsinsatser.

Fiskereglering och fisketillsyn
Samtalen fokuserade på gruppens pågående arbete samt möjliga framtida regleringar av fisket. Diskussioner fördes också kring vilka arter som bör prioriteras framöver och vilka områden som fisketillsynen bör fokusera på.

Marina livsmiljöer
Här diskuterades frågor om torsklek inom 8+fjordar, tillgången på föda för torsklarver samt hur livsmiljöerna för juvenil torsk i grunda vikar kan förbättras.

Säl och skarv
Arbetsgruppen fokuserade på forskningsdelen samt på åtgärder för att minska predation från säl och skarv.

Gemensamma reflektioner från den allmänna diskussionen

I den gemensamma diskussionen lyftes vikten av att skapa en gemensam bild av historien kring säl, skarv och fiskbestånd för att kunna formulera realistiska mål för framtiden. Flera deltagare betonade värdet av att samla in lokala och historiska erfarenheter, bland annat genom workshops och intervjuer med äldre fiskare och boende i området.

Samtidigt konstaterades att det inte är möjligt att fullt ut återgå till tidigare förhållanden, eftersom dagens förutsättningar påverkas av exempelvis klimatförändringar och samhällsutveckling.

Det fanns också en bred samsyn kring uppdraget inom både säl- och skarvarbetet och 8+fjordar – att stärka fiskbestånden och bättre förstå påverkan på ekosystemet. Många lyfte det positiva samtalsklimatet och mötesformen som en styrka i arbetet med komplexa frågor där många perspektiv behöver få plats.

Nästa möte planeras till den 18 november 2026.

Agenda Storforum - 260506 (digitalt)

13.00	Välkommen
	Vilka perspektiv finns representerade här idag? Vad hoppas jag på att få ut av idag?
	8+ Fjordar och Delåtgärdsprogrammet - nulägesuppdatering
	Nulägesrapporter från Delåtgärdsprogrammets projektarbetsgrupper - Utsättning av torsk och genetik - Fritidsbåtar - Fiske och fisketillsyn - Marina livsmiljöer - Säl och Skarv
Paus	
	Dialog tillsammans med valfri projektarbetsgrupp Pass 1 och 2 (möjligt att byta)
	Dialog i helgrupp
	Uppsummering och avslut
16:30	Slut

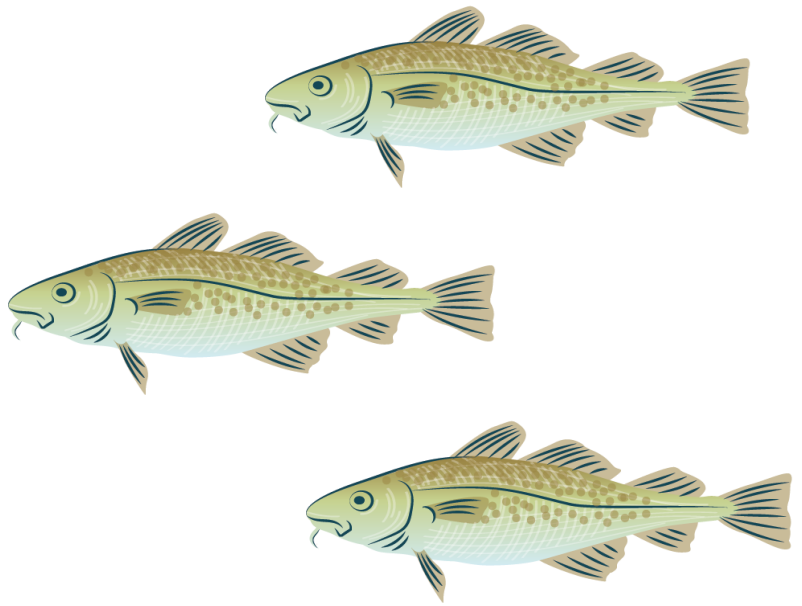

I trios

Incheckning

Vad hoppas du få med dig från dagens möte?
Vad vill du bidra med?

Ni har ca 5 minuter i gruppen - förslag på struktur:
- Börja med en runda kring frågorna, en minut per person.
- Om tid finns kvar, fortsätt samtalet.

8+fjordar

8+fjordar

- Samverkan mellan fem kommuner
  - Stenungsund
  - Tjörn
  - Orust
  - Uddevalla
  - Kungälv

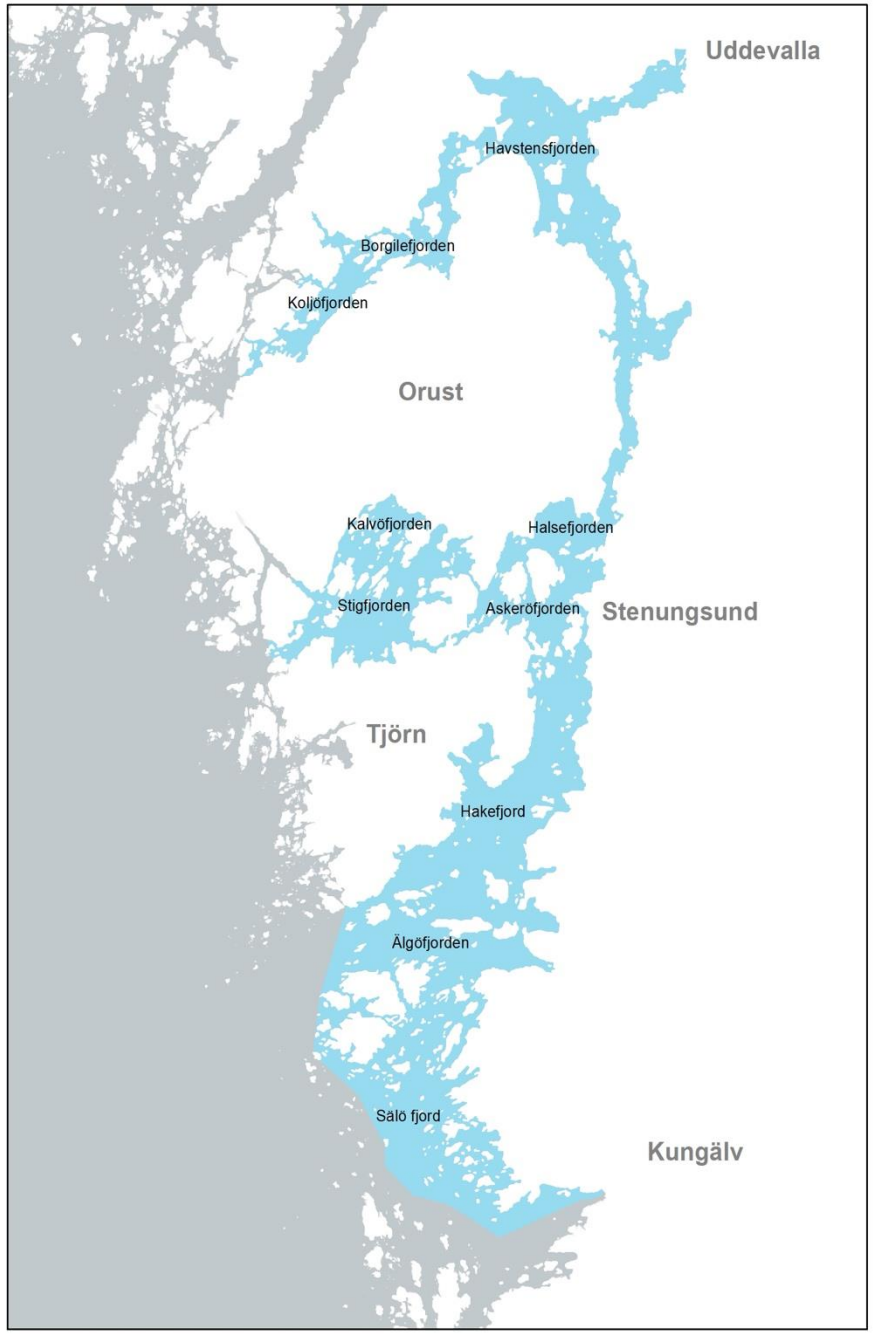

Stenungsunds kommun

TJÖRNS kommun

Orust kommun

UDDEVALLA KOMMUN

KUNGÄLVS KOMMUN

Hur ser det ut i fjordarna innanför Orust och Tjörn?

Ett ekosystem ur balans

- Brist på stor rovfisk
- Övergödning
- Exploatering
- Miljögifter
- Marint skräp
- Främmande arter
- Klimatförändringar

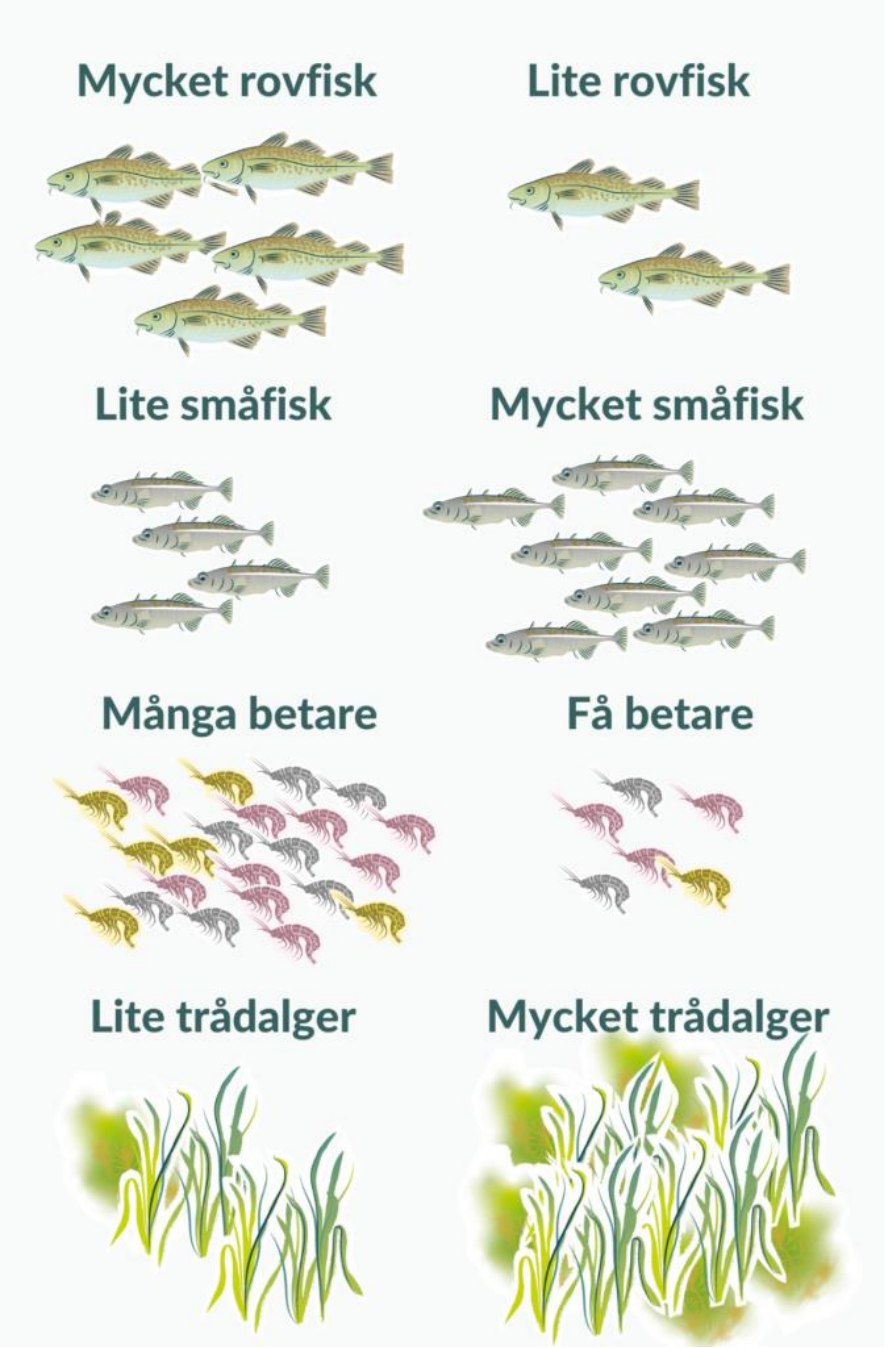

Övergripande målsättning och metod

8+fjordar arbetar från ”källa till hav”. Det nationella målet: Hav i balans samt en levande kust och skärgård är övergripande.

Projekt – i linje med våra nationella miljömål från källa till hav

Åtgärder i havet

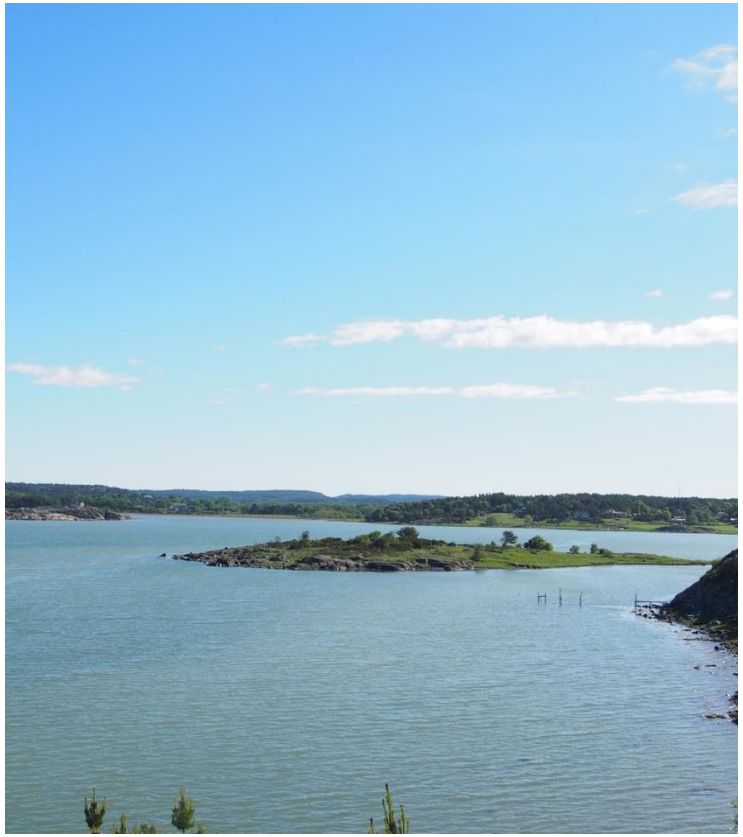

Åtgärder på land

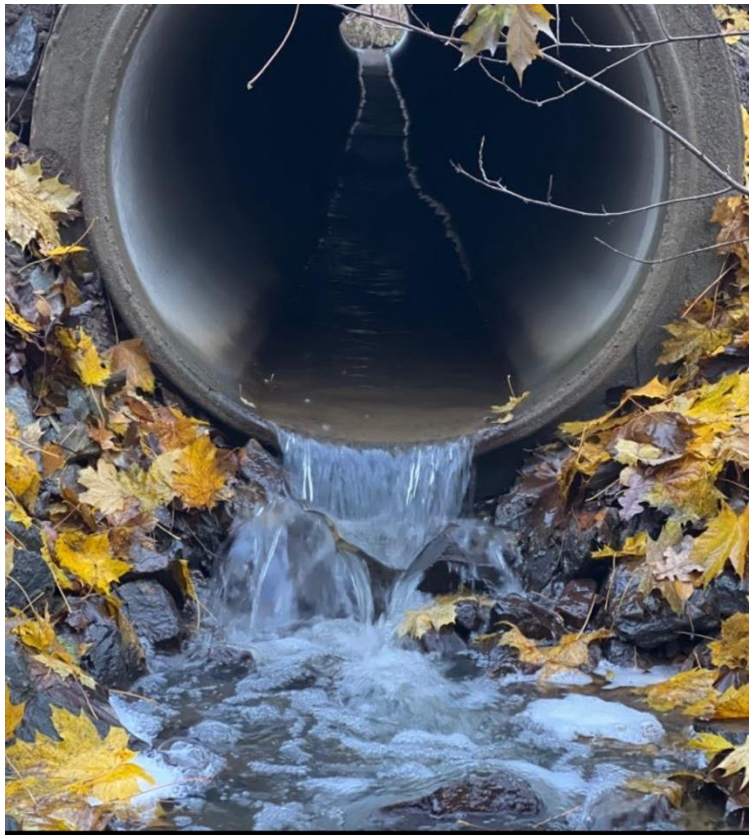

Indirekta åtgärder

Ekosystembaserad Havsförvaltning

8+fjordar har varit ett av tre pilotområden i det HaV initierade projektet Ekosystembaserad Havsförvaltning ”EBHF”.

Projektet har syftat till att utveckla åtgärder för att förbättra havsmiljön i 8+fjordar genom att ta vara på nätverk och arbetsgrupper av lokala intressenter som bildats.

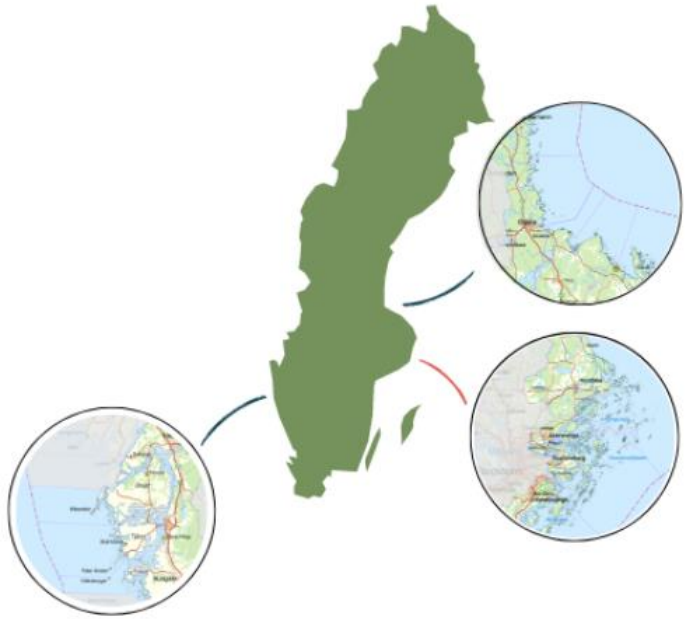

Ekosystembaserad Havsförvaltning

Ny kunskapsöversikt för den marina miljön har tagits fram av SLU.

Marina-miljon-i-8fjordar-publicerad-version.pdf

Digitalt frukostseminarium varje tisdag kl.08.30

Frukostseminarium – Ekosystembaserad Havsförvaltning

Föreläsningar 2026:

Tisdag 5/5
8.30-9.15

Strandbete och livet under vattenytan

Tisdag 12/5
8.30-9.15

Vad kostar det storskaliga fisket?

Tisdag 19/5
8.30-9.15

Elektrifiering till havs

Aqua reports 2023:11

Marina miljön i 8+fjordar
– nuvarande kunskap om ekosystemet och de mänskliga belastningarna

Peter Thor, Karin Olsson, Håkan Wennhage, Karl Lundström, Mattias Sköld, Andrea Belgrano, Matti Åhlund, Jan Uddén, Maciej Tomczak, Kerstin Magnusson, Filip Svensson

SLU
Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences
Institutionen för akvatiska resurser

Ekosystembaserad Havsförvaltning

Flera stormöten med lokala intressenter har genomförts för att samla in underlag till åtgärdsarbetet.

5 stycken stormöten 2025 för att arbeta med konkreta åtgärder.

- Digitalt 29 januari
- Henån 4 mars
- Ljungskile 12 mars
- Tjörn 18 mars
- Kungälv 24 mars

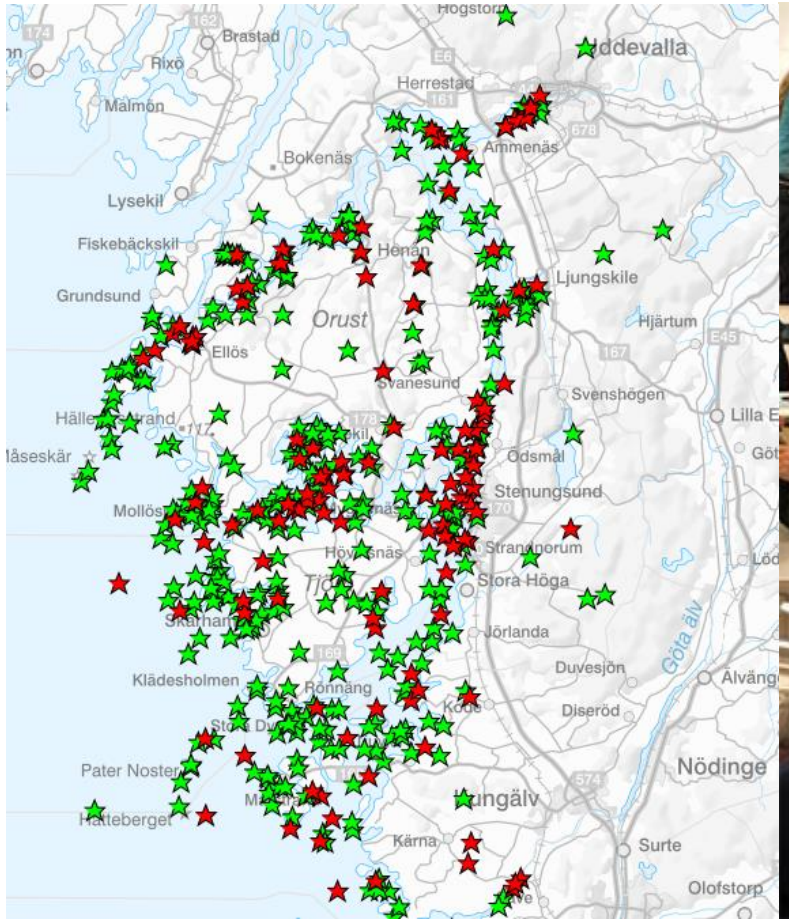

Delåtgärdsprogram 8+fjordar

Norbert Häubner

Delåtgärdsprogram 8+fjordar

Nuvarande projektstruktur

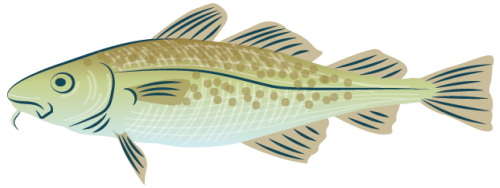

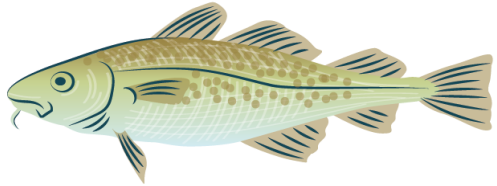

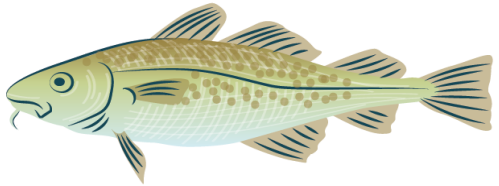

Finansiering

34.6 miljoner, via HaV

Projektägare

HaV, 8+fjordar, LST VG

Organisering

- Styrgrupp
- Projektledning
- Processgrupp
- Arbetsgrupper

Samverkan

8+fjordar, GU, SMHI, SLU, LST VG, SMHI, HaV, Havets hus, kommuner i 8+fjordar området, privata aktörer och lokala intressenter

Delåtgärdsprogram 8+fjordar

Arbetsgrupper och forum

Stormöten

Deltagande
Alla aktörer som är intresserade och/eller inblandade i åtgärdsarbetet.

Innehåll

- Lägesrapport arbetsgrupperna
- Fördjupade samtal i valfri arbetsgrupp
- Inspel till och dialog kring det fortsatta arbetet och processen

Forum och ansvar

Inger Dahlgren, Fiskeregleringenheten, HaV
Mia Dahlström, Havsmiljöenheten HaV (Ordförande)
Mats Ivarsson, Fiskenheten, Lst VG
Olof Lundberg, Stenungsunds kommun, ordförande 8+fjordars styrgrupp

Styrgrupp

- Stöd till projektledning
- Fatta principiella beslut kring utvecklingen av arbetet
- Bidra till hur resurser bäst kan allokeras för att nå projektets mål
- Förankra styrgruppens beslut i den egna organisationen

Norbert Häubner, HaV
Magnus Lovén Wallerius, Lst VG
Karin Martinsson, 8+ Fjordar
Niclas Åberg, 8+ Fjordar

Projektledning

- Samordna arbetet och driva på mötet
- Organisera åtgärdsforum och intressentmöte
- Rapportera till styrgrupp

Maria Alm, 8+fjordar / Stenungsunds kommun
Pia Andersson - SMHI
Ellika Faust - GU
Magnus Lovén Wallerius, Lst VG
Norbert Häubner, HaV
Karin Martinsson, 8+fjordar
Lars Molander, Länsstyrelsen
Maria Ovegård - SLU
Peter Thor, SLU
Håkan Wennhage, SLU
Niclas Åberg, 8+fjordar

Processgrupp

- Syfte att diskutera hur process och arbete utvecklas.
- Utrymme att reflektera kring erfarenheter, dra slutsatser och anpassa insatser för att uppnå bättre resultat.
- Fungerar för förankring och som bollplank för projektledning

Målsättning för åtgärdsprogrammet

Att få tillbaka stora rovfiskar, torsk

- Ökning av biomassa/förekomst av större torskar
- Förbättra förutsättningar för att ha fler och större torskar i framtiden

På vägen dit

- Kunna mäta åtgärdernas effekt – tillsammans eller ensam
- Utvärdera process och arbetssätt löpande

Lägesrapport från arbetsgrupper

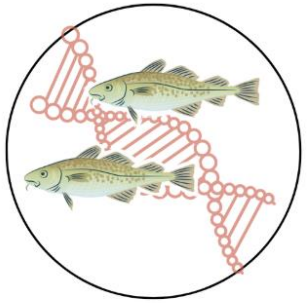

Utsättning av torsk och genetik

Sammankallande
Håkan Wennhage

Fritidsbåtar

Sammankallande
Lars Åkesson

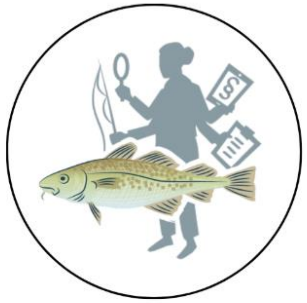

Fiskereglering och fisketillsyn

Sammankallande
Lars Molander

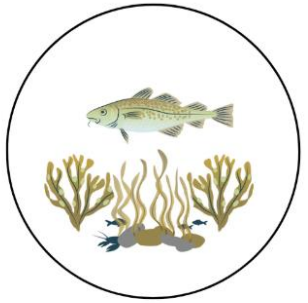

Marina livsmiljöer

Sammankallande
Peter Thor

Säl och Skarv

Sammankallande
Christine Godeau

Utsättning av torsk och genetik

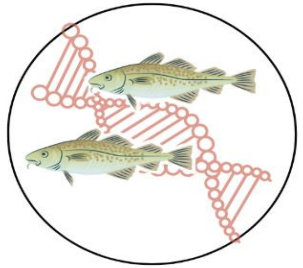

Medlemmar

Ellika Faust, GU

Maria Ovegård, SLU

Carl Andre, GU

Simon Henriksson, GU

Niclas Åberg, 8+fjordar/ Stenungsunds Kommun

Karolina Sandberg, Havets Hus

Norbert Haubner, HaV

Helen Sköld, Havets Hus

Magnus Wallerius, Lst

Sammankallande

Håkan Wennhage, SLU

Kontakt: hakan.wennhage@slu.se

Syfte / mål med projektarbetsgruppens arbete

1) Att utreda förutsättningarna för utsättning av torsk som åtgärd för att få tillbaka stor rovfisk i Västkustens fjordsystem (Överlevnad. Vart tar dom väger?)
2) Att skapa kunskapsunderlag till förvaltningsbeslut som bidrar till starka fiskbestånd och att upprätthålla stor genetisk variation inom och mellan fiskpopulationer. (Finns det lokal population? Vilka populationer leker i området?)

Vilka 2 - 4 prioriterade åtgärder arbetar vi med just nu?

1) Utsättning av torsk
    1) Utvärdering av utsatt torsk
    2) Ytterligare uppfödning på Havets Hus
2) Kunskaps underlag fiskereglering (genetik) – Torsk, Makrill, Sill, Skarpsill, Bleka, Piggvar
    1) Lokala populationer
    2) Lokal lek (vilka leker var)

Under Storforum kommer vår grupp samtala kring:

Vi söker information/observationer om våra fokusarter, tex lekplatser, fångstplatser.

Positiva och negativa förändringar av fiskförekomst inom området under de senaste 15 åren.

Vi kommer även diskutera de pågående åtgärderna (utsättning och genetik) i mer detalj.

Fritidsbåtar

Medlemmar

Maria Alm - Stenungsunds kommun 8+fjordar

Anders Olsson - Länsstyrelsen

Kerstin Johannesson - GU

Josephine Rubia Johansson - Hav

Mia Dahlström - Hav

Eva-Lotta Blom - SLU

Dag Glebe - IVL

Sammankallande

Lars Åkesson - Hav

Syfte / mål med projektarbetsgruppens arbete

Möjliggöra hållbart båtliv och på så sätt bidra till torskens återkomst

Vilka 2 - 4 prioriterade åtgärder arbetar vi med just nu?

- Hastighetsbegränsningar i valda områden

- Hamnkontroll (uppmuntra användning)

- Minska / förebygg ankringsskador genom att synliggöra känsliga områden i digitala sjökort

Under Storforum kommer vår grupp samtala kring:

Gruppens löpande arbete, motiveringar till hastighetsbegränsningar m.fl.
Möjligheten att genomföra ytterligare åtgärder (exempel på biocidfria båtbottenfärger, lokala regleringar, informationskampanjer eller övriga tankar)

Fiskereglering och fisketillsyn

Medlemmar

Mattias Sköld (SLU)

Håkan Wennhage (SLU)

Niclas Åberg, 8+fjordar

Jesper Hassellöv (Kungälvs kommun)

Karin Martinsson (Stenungsunds kommun)

Martin Rydgren (HaV)

Martin Karlsson (HaV)

Therese Jansson (LST)

Magnus Wallerius (LST)

Sammankallande

Lars Molander

Syfte / mål med projektarbetsgruppens arbete

Ökning av biomassa/abundans av större torskar

Förutsättningar finns för att ha fler och större torskar i framtiden.

Vilka 2 - 4 prioriterade åtgärder arbetar vi med just nu?

- Utökning av området söderut för att skydda torsk, bleka och kolja.
- Fredning av konstgjorda rev i Byfjorden
- Utökad fisketillsyn i området
- Sprida information om fiskeregler

Under Storforum kommer vår grupp samtala kring:

Gruppens löpande arbete. Finns det andra förslag till reglering av fisket?
Vilka andra arter bör vi jobba med framöver? Vilka områden bör fisketillsynen prioritera?

Marina livsmiljöer

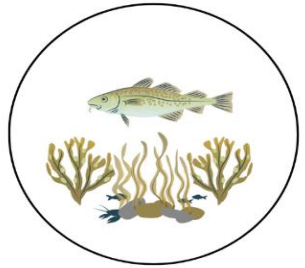

Medlemmar

Pia Andersson, SMHI
Lars Arneborg, SMHI
Elin Almroth Rosell, SMHI
Filip Svensson, SLU
Håkan Wennhage, SLU
Maria Ovegård, SLU
Mats Lindegarth, GU
Mats Ivarsson, Lst
Philip Axe, HaV
Norbert Häubner, HaV
Niclas Åberg, 8F

Sammankallande

Peter Thor, SLU

Syfte / mål med projektarbetsgruppens arbete

Att ta fram kunskap om och öka överlevnadsmöjligheterna för torsk i de tre livsmiljöerna:

- Fria vattenmassorna (ägg och larver)
- Grunda vikar (yngel)
- Djupa bottnar (vuxna)

Vilka 2 - 4 prioriterade åtgärder arbetar vi med just nu?

Torsklek i 8+fjordar

Torsklarvers födobas i 8+fjordar

Under Storforum kommer vår grupp samtala kring:

Finns det torsklek i 8+fjordar, i så fall var?

Finns det mat nog för torsklarverna?

Hur ska vi förbättra juvenila torskens livsmiljöer i grunda vikar?

Säl och skarv

Medlemmar

Länsstyrelsen
Christine Godeau
Robin Wolf
Anna Hjelm

SLU
Maria Ovegård
Håkan Wennhage

8+ fjordar
Niclas Åberg

Sammankallande

Christine Godeau

Syfte / mål med projektarbetsgruppens arbete

- Forskningsdel: Undersöka hur minskad predation från knubbsäl och mellanskarv påverkar lokala rovfiskbestånd inom 8+ fjordar-området.

- Åtgärd: Minska predationstrycket genom riktade insatser såsom jakt, oljering och skrämsel.

Vilka 2 - 4 prioriterade åtgärder arbetar vi med just nu?

- Forskningsdel: inventeringar, provfisken och märkning av fisk

- Åtgärd: oljering av skarvägg, jakt efter knubbsäl och planering för höstens jakt

Under Storforum kommer vår grupp samtala kring:

- Pass 1. Fokus på forskningsdelen

- Pass 2. Fokus på predationsminskningen som åtgärd.

Välkomna att lämna inspel!

Dialog i valfritt arbetsgrupp

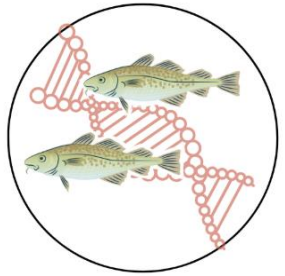

Utsättning av torsk och genetik

Fritidsbåtar

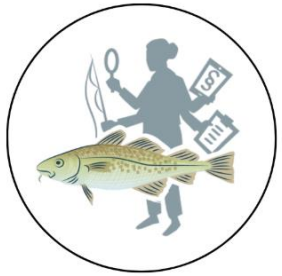

Fiskereglering och fisketillsyn

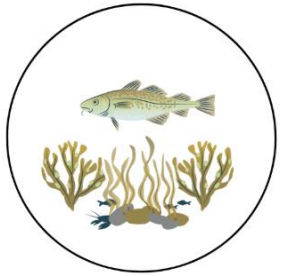

Marina livsmiljöer

Säl och Skarv

Två pass om 25 minuter

Efter första passet får du möjlighet att välja en ny grupp

När det är 5 respektive 1 minut kvar i respektive pass kommer en digital påminnelse.

Frågor och reflektioner i helgrupp – anteckningar

Det kan vara viktigt att vara överens om historien (vad var säl och skarv och fiskbestånd). Så vi kan jobba framåt/relatera till vilket återställande eller mål vi strävar efter.

Vi skulle kunna använda Smultron-Metoden som vi använt för kartläggning av nuläget. Ha workshops lokalt för att fånga folks observationer bakåt i historien - hitta en historisk baslinje.
- Det ska också genomföras intervjuer med äldre i området.

Oavsett historiska förhållanden så går det inte att vrida tillbaka klockan, - Det är svårt att återgå till historiska bestånd - för olika omständigheter som vi inte kan påverka råder - klimatförändringar, motorisering av trafik och fritid etc.

Vi har samma bild av regeringsuppdraget= ska studera minskning av säl och skarv.

Vi har samma bild av 8+ Fjordars uppdrag= få tillbaka så stort fiskbestånd som möjligt. Initialt vid grundandet var målbilden samma som på 60-talet (som på styrlesens barndom). Bilden har rört sig. Men så stort som möjligt.

Vi har samma bild av säl och skarv och EBHF: initialt var fokus att säl och skarv på agendan. Nu har det blivit mer tydligt att det handlar om att minska och förstå påverkan av betsåndet.

Vad fick du med dig från idag?

- några reflektioner från check ut

Positivt med samtalsklimatet och mötesformen – att vi kan mötas så här i dessa komplexa frågor.

Det finns en utmaning att hitta åtgärder som ger mätbara resultat på kort sikt – samtidigt som vi behöver balansera kort och långsiktigt resultat.

Kul att det finns ett intresse för arbetet. Blivit påmind om att vara specifik i kommunikation.

Positivt att det finns en gemensam tolkning av regeringsuppdraget säl och skarv.

Intressant att samtalen blir omfamnande. Att många aspekter och perspektiv kommer in.

Bra idé att hämta hem bild av historien från de äldre om hur det såg ut - fråga de äldre fiskarna.

Tack för att ni kom!

Följ vårt arbete på www.ebhf.se eller www.8+fjordar.se

Välkomna på nästa Stormöte i november 2026

8+fjordar Havs och Vatten myndigheten SLU Länsstyrelsen Västra Götaland GÖTEBORGS UNIVERSITET SMHI Havets Hus

Foto: Helene Sköld